

Stručni rad

IGRE DOBROG RASPOLOŽENJA

Natalija Ekart Misleta, prof. zgod. in soc. in mag. prof. inkluz. ped.
Center Gustava Šiliha Maribor, enota Dom Antona Skale Maribor,
Slovenija

Sažetak

Za Igre dobre volje postoji podatak da su nastale 1977. godine u okviru aktivnosti odgajatelja mariborskog područja domova za djecu s posebnim potrebama. Prvo natjecanje održano je u Ptuju. U malom nogometu i šahu natjecale su se domaće ekipe iz Maribora, Slovenske Bistrice i Ptuja. Kasnije je na jednoj od studijskih grupa odgajatelja domova za djecu i mladež s posebnim potrebama rođena ideja o novoj vrsti druženja. To bi se trebao održavati svake godine, a sudjelujuće ekipe predstavljaju se s kulturno-umjetničkom točkom i zabavnim igrama u štafeti. Organizator se obvezuje da na igre pozove nekog uglednog sportaša koji predstavlja upotrebljivost sporta, dok poznati glazbenici bodre natjecatelje i zabavljaju gledatelje. 2012/2013 godine naš dom bio je organizator igara. Tada su se Igre dobre volje tehnički unaprijedile himnom i zastavom. Zlatko Štarmec je napisao i uglazbio himnu pod nazivom „Dobrovoljska“, dok je Vesne Kolenko imala ideju da se napravi zastava koja se svake godine predaje pobjedniku, koji je ujedno i sledeći organizator. Javne ustanove koje već godina organiziraju Igre dobre volje i sudjeluju na njima su sledeće: Dom Antona Skala Maribor, CUDV Črna na Koroškem, CIRIUS Vipava, CUDV Dobrna, Centar za osposobljavanje, obrazovanje in izobraževanje Janeza Levaca iz Ljubljane, Dijaški dom Ptuj , Učenički dom Murska Sobota, OŠ Glazija Celje i OŠ Minke Namestnik – Sonje iz Slovenske Bistrice.

Ključne riječi: Dom Antona Skala Maribor, djeca i mladi s posebnim potrebama, druženje, Igre dobre volje.

1. Uvod

Danas je Dom Antona Skala Maribor jedinica Centa Gustava Šiliha Maribor. To je dom gdje svatko može biti ono što jest, ali je ujedno i drugi dom djeci i mladima s posebnim potrebama koji se obrazuju prema osnovnoškolskom programu s nižim obrazovnim standardom, kao i prema posebnom programu odgoja i obrazovanja. Nekoliko mladih također se obrazuje u nižim strukovnim programima srednjih škola, jer im je u domu svakodnevno pružana stručna pomoć za prevladavanje specifičnih učnih poteškoća. U okviru doma, osim svakodnevnog učenja, provode se brojni projekti kojima se djeca i mladi uključuju u šire okruženje, uspostavljaju socijalne kontakte i brišu granice između „hendikepa i normalnog“. Zakonodavstvo u području odgoja i obrazovanja danas omogućuje da i djeca i mladi s posebnim potrebama imaju jednake mogućnosti za razvoj svojih sposobnosti i vještina. Ovi se mladi vrlo uključuju u sportske aktivnosti unutar i izvan ustanove. Najviše vole igre s loptom, odnosno nogomet i košarku.

2. Igra

Pojam "rad s igrom" označava rad stručnjaka koji koriste igru u radu s djecom i mladima tako da je omogućuju i obogaćuju. Definiranje rada s igrom je proces prilagođavanja cjelokupnog okruženja s ciljem poboljšanja mogućnosti za igru [1], Hughes [6] opisuje rad s igrom kao "znanost i umjetnost omogućavanja dječje igre". Svaka igra nudi djeci i mladima zadovoljstvo i radost, a istovremeno je povezana s lijepim rezultatom.

2.1. Volja

U Rječniku slovenskoga književnog jezika zapisano je da riječ „volja“ znači sposobnost žaljenja (čovjek ima um i volju). Stoga je čovjek spreman uložiti trud da bi nešto ostvario, pri čemu pokazuje raspoloženje ali i emocionalno stanje (dobro ili loša volja), [5]. Općenito za volju kažemo da je sposobnost subjekta koji može svjesno upravljati svojom aktivnošću kako bi postigao postavljeni cilj. Takav cilj možemo postaviti tako da nam je daleko ili blizu. Ponekad je potreban cijeli život da bismo ga možda postigli, jer na putu do postavljenog cilja nebrojeno puta susrećemo zaplete, koji mogu biti minimalni ili zahtijevaju od nas veliki napor. Da bismo ga mogli prevladati, potrebna nam je volja, a ona je dio čovjekovog duševnog života usmjerenog na postizanje postavljenih ciljeva.

2.2 Dobra volja

Za samu dobru volju kažemo da je zdrava i nužno potrebna, što potvrđuju i najnovija istraživanja mozga. Tko se, naime, neprestano trudi poboljšati svoje raspoloženje, pridonosi čvršćem tjelesnom i duševnom zdravlju, kaže psihologinja [9.]. Dobroj volji je značaj pripisao i Frane Milčinski - Ježek, slovenski satiričar, pisac za djecu, glumac, redatelj, humorist i komičar, pjesnik i šansonijer u Kekčevoj pjesmi sredinom prošlog stoljeća, kada je napisao: "Dobra volja je najbolja, na svijetu širokom ovom, rumeni obrazi, smijeh i sreća, to je blago, hej juhej!".

2.3. Igre dobre volje

Za Igre dobre volje svakako vrijedi reći da su jedna od pozitivnih aktivnosti za djecu i mlade. Na samom događaju možemo povezati sve, od glazbe, sporta i plesa, a sve tople prožima i duh natjecateljstva. Organizator se uvijek trudi da na njega dovede barem jednog uglednog sportaša i popularnog estradnog umjetnika koji ovaj dan obogaćuju i zabavljaju djecu i mlade, koji s puno entuzijazma nastoje postići što bolji rezultat u svakoj igri. Tijekom natjecanja prikupljaju se pojedinačni bodovi, ali na

kraju su svi pobjednici. No, budući da ih treba organizirati svake godine, na kraju je proglašena pobjednička ekipa, koja je ujedno i sljedeća organizatorica. Želimo i nadamo se da će projekt Iger dobre volje trajati još mnogo godina.

3.Simbola Iger dobre volje

Poštovanje prema Igrama dobre volje u Domu Antona Skale Maribor pokazali smo tako što smo za njih izradili zastavu i himnu. Godine 2013., kada smo organizirali igre, prvi puta je otpjevana himna dok je zastava vijorila.

3.1. Himna

DOBROVOLJSKA

*„Slonovi uvijek lete protiv vjetra
gdje igra mašta dobre volje.
Na srebrnoj travi sunce i mjesec,
a duga se ljubazno smije.*

*To su Igre dobre volje,
gdje smo prijatelji kod kuće,
svi jednaki, svi heroji,
i s veselim srcem.”*

(Štramec, 2013.)

3.2. Zastava

4. Povijesni pregled Igara dobre volje

Prvotne Igre dobre volje održane su u obliku suradnje između domova iz podravskih regija Ptuja, Slovenske Bistrice i Maribora. Učenici su se natjecali u malom nogometu i šahu. Iz kronike Doma Antona Skale Maribor može se saznati da se prvo natjecanje u malom nogometu održalo 22. 4. 1977. u Ptuj. Momčad Doma Antona Skale bila je na drugom mjestu [7.]. U lipnju 1986., naš dom bio je organizator susreta, a naša nogometna ekipa osvojila je prvo mjesto. Sva susreta učenika Ptuja, Slovenske Bistrice i Maribora bila su planirana već na početku školske godine, a to su bile LDN (planirane aktivnosti). Kroz cijelu godinu pripreme za što bolje rezultate održavale su se u okviru interesa (nogometna skupina, šahovska skupina), kojoj se pridružio i stolni tenis [8.]. Sljedeći zapis iz kronike govori da smo bili organizatori natjecanja u školskoj godini 1994/1995., koje smo prvi put nazvali Igre bez granica. Pored ekipa koje su već svake godine sudjelovale, pridružili su nam se i učenici iz domova u Murskoj Soboti, Celju i Novom mestu. Cilj igara bio je svakako upoznati nove prijatelje, a same igre postale su više zabavne nego natjecateljske. Zaključak smo oplemenili piknikom i glazbom. Tako su igre, sada već, u različitim sportskim disciplinama s dozom natjecateljskog duha organizirane svake godine u jednom od domova za djecu s prilagođenim programom. U lipnju 1997. sportsko-društveno susret održao se u Celju, a naš dom sudjelovao je s izvrsno pripremljenom ekipom [2.]. 10. lipnja, na kraju školske godine 1997/1998., natjecali smo se u Ptuj. Sveobuhvatno pripremljenu ekipu ovaj put vodila je predstavnic nježnijeg spola koja je vrlo dobro vlada igrama s loptom [2.]. 25. 4. 2013 su u Srednjoj školi za drvo Maribor održane Igre dobre volje, koje je organizirao Dom Antona Skale Maribor. Sudjelovalo je devet domova, i to: Studentski dom Murska sobota, Studentski dom Ptuj, dom pri OŠ Minke Namestnik Sonje, dom pri OŠ Glazija, dom pri Zavodu Janeza Levca, dom pri OŠ Dragotina Ketteja, CUVD Dobrna, CIRIUS Vipava i izvrsna momčad organizatora. Oko sto natjecatelja podržavalo je više od pedeset gledatelja i pratitelja ekipa. Cijeli tijek igara bio je isprepleten s pričom Drvo, koju je naša kazališna skupina također odigrala svim sudionicima. Autorica priče Drvo dr. Jerca Legan Cvikel, posjetila nas je tog dana. Glavne gošće, glazbenice Tanja Žagar i Kim Begović, dobro su nas razgibale svojim programom, dok se jedan od najuspješnijih slovenskih nogometaša, tadašnji kapetan NK Maribor Marcos Magno Morales Tavares, obratio svima prisutnima, posebno natjecateljima. Duo Romi i Janja pobrinuli su se da igre prođu u obilju dobre volje. Pobjednici igara bile su sve ekipe, a CUDV Dobrna preuzela je zastavu, do organizacije igara sljedeće školske godine [4.]. Potom su se igre održavale godišnje na različitim mjestima. Većinu smo prisustvovali, nekima nismo, zbog drugih obaveza ili zauzetosti natjecatelja. 10. svibnja 2018. sudjelovali smo na Igrama dobre volje u Vipavi, a 2019. u Ljubljani [4.].

Vrijeme covida-19 svakako nije bilo naklonjeno Igrama dobre volje i drugim sportskim aktivnostima, jer nam je poremetilo sve planove za duže razdoblje. Zbog toga smo školske godine 2021/2022, 26. svibnja, bili toliko sretniji kada smo ponovno uspješno izveli još jedne Igre dobre volje, na temu "Lisica traži talent". Priča govori o lisici koja je tražila svoj talent i otkrila da je to skijanje. Otada ga zovemo "Zlata lisica", koji ostaje zapisan u povijest Maribora za sva vremena. Na igrama je sudjelovalo devet ekipa iz cijele Slovenije.

5. Zaključak

Osobe s posebnim potrebama imaju visoko razvijene osjetilne sposobnosti, iako se mnogi toga možda ne shvaćaju. Izrazito su senzibilni i osjetljivi, istovremeno trebaju puno nježnosti i topline. To su ljudi koji su došli na svijet kako bi pomogli i probudili u nama osjećaj nježnosti i topline. To nisu osobe koje bi namjerno povrijedile nekoga ili željele nešto loše. Trebali bi ih tretirati s poštovanjem i pomoći im da postignu najveću moguću razinu napredovanja i samostalnosti u svakodnevnom životu [3.]. Zbog brojnih nezaboravnih trenutaka provedenih na Igrama dobre volje, mogu reći da sudjelovanje na igrama ne djeluje samo kao podatak za izvještaj, već kao mjesto gdje djeca i mladi mogu pokazati svoje uspjehe kroz izuzetno lijepa iskustva s vrhunskim rezultatima.

6. Literatura

- [1.] Brown, F. (2010), *Playwork, Theory and Practise*, London: Open University Press.
- [2.] Belak, E. *Kronika Doma Antona Skale*, V. - VII. zvezek, šol. leto 1996/97, 1997/98, 1998/99, 2002/03, 2003/04, 2004/05. Arhiv doma Antona Skale Maribor.
- [3.] Gregor, A. (2016). Kdo so ljudje s posebnimi potrebami. *Vita*, 68. Dostopno na: [https://www.revija-vita.com/vita/86/Kdo so ljudje s posebnimi potrebami](https://www.revija-vita.com/vita/86/Kdo%20so%20ljudje%20s%20posebnimi%20potrebami) (4.7.2022).
- [4.] Horvat, M. (2016). *Kronika Doma Antona Skale Maribor*. Maribor: Tiskarna Hutter.
- [5.] Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša. (2014). *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: DZS.
- [6.] Krašovec, K. (2016). *Doživljajsko igrišče*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- [7.] Plemenitaš, T. *Kronika Vzgojnega doma Maribor*, II. zvezek, šol. leto 1974/75, 1975/76, 1979/80. Arhiv Doma Antona Skale Maribor.
- [8.] Sitar, S. *Kronika doma Antona Skale* III. - V. zvezek, šol. leto 1983/84, 1986/87, 1987/88, 1988/89, 1989/90, 1990/91, 1993/94. Arhiv Doma Antona Skale Maribor.
- [9.] Umek, J. (2016). Kako do dobre volje za dobro zdravje. *Viva*. Dostopno na: <https://viva.finance.si/8991454/Kako-do-dobre-volje-za-dobro-zdravje> (4. 7. 2022).